

II. správa SNB

analytický odbor

Čj.: CB-0077/153/03-89

V Praze dne 1.8.1989

Výtisk č. : 1

Přílohy : 4/11

Denní situační zpráva č. 153/89 ze dne 1.8.1989

K bodu 2 a) : č. 1

K bodu 2 b) : č. 1, 3, 4

K bodu 3) : č. 8

K bodu 4) : č. 8

Náčelník II. správy SNB
plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

ARCHIV BEZPEČNOSTNICH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle usloví § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Výtisk č.: 1

Počet listů: 2

K bodu 2a)

Rozdělovník č. 1

Dne 2. 8. 1989 přicestuje do ČSSR ředitel Metropolitního muzea ve Washingtonu William LUERS. Jedná se o bývalého velvyslance USA v ČSSR v letech 1983 - 86, který v té době prosazoval v Kongresu USA uplatňování tzv. otevřené dvoukolejné politiky USA vůči Československu. Aktivita LUERSe byla v tomto směru orientována na presentaci snah k rozšíření čs. amerických vztahů vedle současné podpory čs. antisovialistických sil směřujících k jejich politické legalizaci.

Při příjezdu do ČSSR má LUERSe doprovázen, kromě manželky Wendy LUERSové, bývalý poradce prezidenta USA (J. CARTERA) t.č. úspěšný americký právník z Washingtonu a předseda Salzburgského semináře Loyd CUTLER (foneticky) a dále s největší pravděpodobností dva vlivní Američané a New YORKU - James WAUFANS (fonet.) a CRAFT (fonet.š).

Během pobytu v Praze má LUERS zájem o uskutečnění celé řady schůzek. Bylo zjištěno plánované setkání s dr. Nikolajem ORDNUNGEM z Ekonomického Ústavu ČSAV, které se má uskutečnit v průběhu dne 3. 8. 1989.

U příležitosti příjezdu LUERSe organizuje velvyslanec rada ZÚ USA v Praze Theodore RUSSELL, dne 3. 8. 1989 v 18.00

hodin ve svém bydlišti (Praha 6, ul. Majakovského 13) koktejl, na který je pozván dr. Jaromír SEDLÁK z MZVŽ a umělec pracující se sklem LIBENSKÝ (zřejmě se jedná o prof. Stanislava LIBENSKÉHO z UMPRUMu).

Ubytování LUERSE je plánováno v hotelu Intercontinental v Praze (do 5. 8. 1989). V rámci svého programu má dále zajištěnou rezervaci v restauraci NEBOZÍZEK (dne 2. 8. 1989 ve 20.30 hodin) a dále U Sedmi andělů (dne 3. 8. 1989 pro 20 osob).

V době návštěvy LUERSE v ČSSR přicestuje do Prahy americký komentátor Marvin KALB, který v současné době pracuje na knize o vztazích Východ-Západ. V této souvislosti KALB projevil zájem o setkání s pracovníkem Ekonomického ústavu ČSAV ORDNUNGEM, které se má uskutečnit po schůzce ORDNUNGA s LUERSEM, t.j. 3. nebo 4. 8. 1989. Jméno LUERSE je vzpomenuto také v Rudém právu dne 29. 7. 1989 v článku "Co chtějí".

Poznatek byl získán dne 31. 7. 1989 Pramenem č. 2, je hodnověrný a je možno jej využít v informačním toku FMV, přičemž je nutno dbát na zachování koaspirace Pramene.

Jsou realizována opatření k zajištění kontroly pobytu LUERSE a jeho kontaktů v ČSSR.

1. odb.

výtisk č.: 1
Počet listů: 1

K břežník č.

Michael KOCÁB (1954) se vyjádřil, že navázal kontakty na moře vzniklé britské ekologické hnutí pod názvem ARK, v českém překladu ARCHA.

Pracovníci ARK zaslali z Anglie KOCÁBOVI prospekty, výstřížky a jiné materiály, týkající se propagace ARE. KOCÁB obdržel i manifest ARK, ve kterém jsou obsaženy záměry a cíle ARK ve vztazích k zemím východní, západní Evropy. KOCÁB v této souvislosti hodlá požádat o spolupráci ČST, PRAGOKONCERT a Čs. rozhlas a ujmout se projekta realizace cílů britského ekologického hnutí v ČSSR. Hodlá v ČSSR zřídit pobočku ARK jako legální společenské organizace. Na základě toho konzultoval zřízení pobočky v ČSSR s vedoucími pracovníky Českého svazu ochránců přírody. KOCÁB zejména s ČSOP konzultoval, jakým způsobem by mohla být nová organizace začleněna v rámci Českého svazu ochránců přírody. Další jednání týkající se zřízení pobočky ARK v ČSSR projednával KOCÁB na ČSAV, kde mu zejména šlo o to, aby představitel britského ARK TIGERETT, který hodlá po návštěvě Moskvy přijet do Prahy, byl přijat na ČSAV. TIGERETT se bude ucházet při pobytu v Praze o jednání s předsedou federální vlády s. ADAMCEM, po umělecké stránce jednat s KOCÁBEM. Chce též jednat s ministrem kultury ČSR s. KYMLIČKOU.

Účast čs. umělců v rámci angažovanosti v ARK závisí na tom, jaký prostor vymezí p. TIGERETT. Toto, podle KOCÁBA, bude známo až po příjezdu TIGERETTA do Prahy. V této etapě uvažuje o tom, že by prostřednictvím SATELITU, který má ARK k dispozici, umělecky zaangažoval K. GOTTA.

K činnosti ARK KOCÁB uvedl, že ARK zavedl do prodeje vlastní výrobky bez škodlivého vlivu na lidský organismus a životní prostředí, distribuuje "Biologické" potraviny, účinně prosazuje sběr papíru a druhotných surovin, bojuje za záchrannu tropických lesů a moří apod.

Poznatek byl získán dne 26. 7. 1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako věrohodný a lze jej využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření ke zjištění termínu příjezdu TIGERETTA do ČSSR. Další opatření budou realizována S-StB Praha.

II. odb.

Výtisk č.: ✓

Počet listů: 5

2.8.89

K bodu 2b)

Rozdělovník č. 1

Dne 31. 7. 1989 v 17.00 hodin proběhla schůzka v Černém pivovaru za účasti Václava HAVLA, L. LISE, J. ŠABATY, D. NĚMCOVÉ, M. HÁJKY, V. ŠILHÁNKA, V. KABRNY, J. HÁJKA a J. DOLEŽALY, kde ŠILHÁN seznámil jmenované s tézemi Návrhu na společný postup občanských iniciativ v roce 1989. Hlavními organizátory návrhu je ŠILHÁN, ŠABATA a LIS. Dle vyjádření ŠILHANA po odsouhlasení Návrhu na společný postup občanských iniciativ v roce 1989 v čele výboru má stát HAVEL, TOMÁŠEK a DUBČEK. Další schůzka k tézím návrhu se má konat 5. 9. 1989 v Brně. Miloš HÁJEK navrhl, aby na schůzku do Brna za OBRODU jel KABRNA a to vzhledem k tomu, že CÍSAŘ je pro některé lidi nepřijatelný.

Současně bylo mimo jiné i HAVLEM konstatováno, že po návštěvě Poláků reformní činnost se nemůže dělat bez OBRODY , ale také ne bez oficiálních struktur. Proto bude snaha kontaktovat osoby z oficiálních struktur.

Zároveň bylo zjištěno, že dne 2. 8. 1989 se má konat schůzka v Černém pivovaru, jejíž cílem je, aby všechny iniciativy vystoupily k 21. srpnu společně a to v krátkém prohlášení než OBRODA. Miloš HÁJEK sdělil, že toto je možné ale OBRODA stejně se svým prohlášením k 21. srpnu vystoupí.

Organizací schůzky dne 1. 8. 1989 byl pověřen KABRNA a BENČÍK. Na žádost KOLMISTRA by měla schůzka proběhnout v bytě KABRNY, naproti tomu M. HÁJEK je pro byt na Gorkého nám.

Vzhledem k této situaci bylo dohodnuto, že určitý počet osob se sejde u Jindřišské věže a určitý počet osob u obchodního domu Družba ne Václavském nám. Po bezprostředním bezpečnostním prověření situace schůzka proběhne buď na Gorkého nám. nebo u KABRNY v bytě. Jelikož většina účastníků schůzky počítá s tím, že od 15.00 hodin schůzka neproběhne neboť bude proveden zásah bezpečnosti je plánovaná schůzka vybraných osob od 22.00 hodin v bytě URBANA. Cílem této schůzky je pověřit 2 osoby, aby upravil⁹ a zpracoval⁹ do konečné podoby dopis "Všem komunistům", který nemohl být projednán na minulém setkání OBRODY.

Poznatky byly získány dne 1. 8. 1989 Pramenem č. 1 jsou hodnoceny jako věrohodné a lze je využít v informačním toku FMV.

Na základě rozhodnutí příslušných politických orgánů jsou realizována opatření k zamezení konání uvedených schůzek.

10. odb.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 7.7.1990

Ch.

Prohlášení k srpnovému výročí

Jednadvacáté výročí srpnové invaze armád pěti států do Československa vzpomínáme letos ve značně změněné vnitřní, ale zejména mezinárodní situaci. Je to především hnutí za demokracii v Polsku a v Maďarsku, je to rezpruhlná i balestná přestavba politického systému v Sovětském svazu, jsou tam plány na zbudování evropského domu, jež vytvářejí příznivé vnější klíma pro demokratické přeměny v Československu. Vznikl však paradox. V zemi, která před jednadvaceti lety takové přeměny započala, nechce její politické vedení ani nového klimatu využít. Nanejvýš potřebná demokratická reformy zatvrzele blokuje svými konzervativními postoji a činy. Nepřátelsky se staví k volání tisíců občanů po takových změnách a reformách, jejich stupenec namaze esteuzí a šikanuje. Výsledkem této nesmyslné taktiky je skutečnost, že rychle roste počet podpisů pod peticí Několik vět, jež byla zamýšlena jako občanské vyjádření demokratické minima, ale stává se pomalu spontánním lidovým plebiscitem.

Jsme přesvědčeni, že podmínkou dálšího pozitivního vývoje v naší zemi musí být vyřčení plné pravdy o okupaci ze srpna 1968, o potlačení občanského procesu, o přičinách, stružejích a vinících těchto neblahých událostí. Je také nesmyslné, aby politikové, kteří při potupné okupaci assistovali, kteří pak po lata řídili tzv. normalizaci a zavinili naši celospolečenskou stagnaci, nadále vedli naši společnost, naš stát.

Nechť jednadvacáté výročí okupace je u nás i jinde ve známení důsledného esvětlení dějů roku 1968. Nechť je vezmán známení klidných polemik a diskusí na tato téma. Nenechme se vyprovázet ke střetům, jichž by mohla politická a policejní moc využít k tvrdému zásahu. Manifestace, které by mohly přinést značné ztráty, nahradme procházkami celým středem města či obce a klidnými debatami na pracovištích i jinde.

Na cestě k trvalé demokracii budeme rovnáni, vytrvalí a činorodí. Pomáhejme si navzájem, pomáhejme do svrhu záměru. Budeme osčany!

Návrh na společný postup občanských aktivit v roce 1989

(teze)

I. Účel:

Přechod od autoritativního systému k demokratickému právnímu státu.

Obsah je stručně vyjádřen heslem:

Ústava - tržní hospodářství - demokracie

Návrh postupu pro dosažení těchto cílů vychází zejména ze zkušeností při přechodu k právnímu demokratickému státu v některých státech východního bloku (PLR, MLR, SSSR).

II. Reprezentace

Přechod od autoritativního státu k státu demokratickému a právnímu vyžaduje politickou a zákonodárnou reprezentaci lidu, jinak řečeno nahrazení politických, správních a zákonodárných orgánů, které byly dosud de facto jmenovány ("voleny"), orgány vzešlými ze svobodných voleb a vyjadřujícími zájmy obyvatelstva.

Postup, který navrhujeme:

1. Přijetí mimořádného volebního zákona pro volby do ústavodárného shromáždění (na dvouleté období). Přijetím tohoto zákona má skončit činnost FS ČSSR.
2. Vytvoření přechodné vlády, odpovědné ústavodárnému shromáždění, která má:
  - a) navrhnout a uskutečňovat zásadní politické reformy nezbytné pro přechod k demokratickému systému
  - b) navrhnout a uskutečňovat základní prvky hospodářských reforem
  - c) uskutečňovat nezbytná nouzová opatření pro záchranu životního prostředí a národního zdraví.
3. Vypracování nové demokratické ústavy ústavodárným shromážděním, předložení návrhu k referendu a schválení po úpravách.
4. Vypracování definitivního volebního zákona do FS a jeho schválení po lidové diskusi.
5. Volby do demokratického FS ČSSR a vytvoření definitivní vlády.

III. Občanský výbor

Pro prosazení výše uvedeného plánu a pro zajištění jeho rea-

lizace vytvoří občanské aktivity spolu s aktivisty lidských práv v oficiálních strukturách Občanský výbor. Má být vytvořen na základě zastoupení hlavních politických občanských aktivit a zahrnovat význačné osobnosti kulturního a veřejného života. Má tedy neformálně, ale účinně reprezentovat občanské aktivity i co nejširší vrstvy obyvatelstva.

Pro přechod k demokratickému právnímu státu má být Občanský výbor zmocněn provést následující počáteční kroky:

1. Vyzvat vládní orgány k jednání u kulatého stolu.
2. Kromě výše uvedeného postupu (ústavodárné shromáždění atd.) navrhnut:

a) dočasné zákony o:

- svobodě projevu
- svobodě shromažďování
- svobodě spolčovací

b) zákon o úpravách trestního zákona (příloha)

c) zákon o ukončení práce FS ČSSR a o volbách do ústavodárného shromáždění

d) vytvoření a legalizaci nezávislého deníku

e) zajištění účasti nezávislých aktivit na činnosti sdělovacích prostředků

3. Zorganizovat celostátní diskusi o:

- zásadách demokratické ústavy (viz příloha)
- lidských právech a politických reformách
- hospodářské reformě

4. Jakmile se prosadí dočasný volební zákon, zajišťovat výběr nezávislých kandidátů pro volby do ústavodárného shromáždění, spolupracovat s poslanci a s vládou a uskutečňovat natrvalo neformální reprezentaci obyvatelstva.

IV. Koordinační výbor

Koordinační výbor ustaví občanské aktivity co nejdříve k zajištění jednotného postupu v otázkách společného zájmu.

V Praze dne 19. 7. 1989

Demokratická iniciativa

Návrh na společný postup občanských aktivit v roce 1989

(teze)

I. Účel:

Přechod od autoritativního systému k demokratickému právnímu státu.

Obsah je stručně vyjádřen heslem:

Ústava - tržní hospodářství - demokracie

Návrh postupu pro dosažení těchto cílů vychází zejména ze zkušeností při přechodu k právnímu demokratickému státu v některých státech východního bloku (PLR, MLD, SSSR).

II. Reprezentace

Přechod od autoritativního státu k státu demokratickému a právnímu vyžaduje politickou a zákonodárnou reprezentaci lidu, jinak řečeno nahrazení politických, správních a zákonodárných orgánů, které byly dosud de facto jmenovány ("voleny"), orgány vzešlými ze svobodných voleb a vyjadřujícími zájmy obyvatelstva.

Postup, který navrhujeme:

1. Přijetí mimořádného volebního zákona pro volby do ústavodárného shromáždění (na dvojleté období). Přijetím tohoto zákona má skončit činnost FS ČSSR.

2. Vytvoření přechodné vlády, odpovědné ústavodárnému shromáždění, která má

a) navrhnut a uskutečňovat zásadní politické reformy nezbytné pro přechod k demokratickému systému

b) navrhnut a uskutečňovat základní prvky hospodářských reforem

c) uskutečňovat nezbytná nouzová opatření pro záchranu životního prostředí a národního zdraví.

3. Vypracevání nové demokratické ústavy ústavodárným shromážděním, předložení návrhu k referendu a schválení po úpravách.

4. Vypracování definitivního volebního zákona do FS a jeho schválení po lidové diskusi.

5. Volby do demokratického FS ČSSR a vytvoření definitivní vlády.

III. Občanský výbor

Pro prosazení výše uvedeného plánu a pro zajištění jeho rea-

lizace vytvoří občanské aktivity spolu s aktivisty lidských práv v oficiálních strukturách Občanský výbor. Má být vytvořen na základě zastoupení hlavních politických občanských aktivit a zahrnovat význačné osobnosti kulturního a veřejného života. Má tedy neformálně, ale účinně reprezentovat občanské aktivity i co nejširší vrstvy obyvatelstva.

Pro přechod k demokratickému právnímu státu má být Občanský výbor zmocněn provést následující počáteční kroky:

1. Vyzvat vládní orgány k jednání u kulatého stolu.
2. Kromě výše uvedeného postupu (ústavodárné shromáždění atd.) navrhncout:
  - a) dočasné zákony o:
    - svobodě projevu
    - svobodě shromažďování
    - svobodě spolčovací
  - b) zákon o úpravách trestního zákona (příloha)
  - c) zákon o ukončení práce FS ČSSR a o volbách do ústavodárného shromáždění
  - d) vytvoření a legalizaci nezávislého deníku
  - e) zajištění účasti nezávislých aktivit na činnosti sdělovacích prostředků
3. Zorganizovat celostátní diskusi o:
  - zásadách demokratické ústavy (viz příloha)
  - lidských právech a politických reformách
  - hospodářské reformě
4. Jakmile se prosadí dočasný volební zákon, zajišťovat výběr nezávislých kandidátů pro volby do ústavodárného shromáždění, spolupracovat s poslanci a s vládou a uskutečňovat natrvalo neformální reprezentaci obyvatelstva.

IV. Koordinační výbor

Koordinační výbor ustaví občanské aktivity co nejdříve k zajištění jednotného postupu v otázkách společného zájmu.

V Praze dne 19. 7. 1989

Demokratická iniciativa

Výtisk č.: 1

Počet listů: 1

K bodu 2b)

Rozdělovník č. 1

V průběhu měsíce července 1989 zasedal "Přípravný výbor" Církve Ježíše Krista svatých posledních dnů (Mormoni). Předmětem jednání byla informace o výsledcích jednání zástupců církve se Státní správou. Celková situace byla přítomnými kladně hodnocena, zvláště seriozní přístup čsl. státních orgánů k Mormonům v ČSSR.

Dalším bodem jednání "Přípravného výboru" bylo připravení návrhu organizace církve, včetně návrhu jmen předsedů jednotlivých Sborů:

Předseda okrsku (t.j. nejvyšší představitel v ČSSR)

Jiří ŠNEDERFLER

1. rádce: Radovan ČANĚK

2. rádce: Jaromír HOLCMAN

(předseda okrsku, 1. rádce a druhý rádce tvoří Předsednictvo náboženské obce).

Sbor Praha: předseda ing. Jan ŘEZNÍČEK

Sbor Brno: předseda Gád VOJKŮVKA

Sbor Plzeň: předseda Jan KADERÁBEK

Sbor Uherské Hradiště: předseda Zdeněk KOVÁŘ

Sbor Jičín: předseda ing. Josef PODLIPNÝ.

Ke shora navrhovaným Sborům budou podřazeny kazatelské stanice dle počtu výskytu věřících. Tato otázka však nebyla dosud vyřešena. Bylo navrženo pouze pět Sborů, aby byla jistota, že jednotlivé Sbory budou pracovat v duchu zásad církve a ve prospěch státu. Za stávající situace, t.j. stádium vzniku církve, není možné pracovat s "neznámými" osobami.

Věřící ze Slovenska budou buď dojízdět do kazatelské stanice Břeclav, spadající pod Brněnský Sbor ~~el~~ nebo budou dojízdět prozatím přímo do Brna. Problem věřících ze SSR bude řešen v dobledné době.

Nedostatek bohoslužebných místností bude řešen buď konáním obřadů v soukromých bytech nebo v místnostech, zapůjčených od jiných církvi.

Vše, co "Připravovaný výbor" navrhoje, sed dosud pohybuje v oblasti teoretické. Jedná se o předběžné vyřešení budoucích problémů, které může být realizováno pouze v případě legalizace činnosti Mormonské církve v ČSSR.

Poznátky byly získány dne 27. 5. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako seriozní a lze je využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření zaměřená k zajištění kontroly v prostředí Mormonů v ČSSR.

9. odb